

Sygn. akt V U 695/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2019 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. L., W. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. L., W. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 września 2018 r.

znak (...) nr (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 13 września 2018 r. znak (...) nr (...)i ustala, że A. L. jako pracownik u płatnika składek PPHU (...) podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 01 marca 2018 r.

SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Sygn. akt V U 695/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 września 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że A. L. - jako pracownik u płatnika składek W. L. PPHU (...) w L. - nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 01 marca 2018 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że na podstawie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w oparciu o zebrany materiał dowodowy, stwierdził, że oświadczenia woli złożone przez ww. ubezpieczoną oraz płatnika składek tj. zawarcie umowy o pracę, stanowią dokonanie pozornej czynności prawnej. ZUS podał, że płatnik składek zatrudnił ubezpieczoną A. L. na umowę o pracę od 01 marca 2018 r. na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku menagera ds. sprzedaży i usług z wynagrodzeniem 4.000 zł brutto miesięcznie. Natomiast od dnia 05 maja 2018 r. ww. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy i przeszła na długotrwałe zwolnienie lekarskie z powodu ciąży. W okresie od 05 maja 2018 r. do 06 czerwca 2018 r. wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacił ubezpieczoną płatnik składek, po czym złożył do ZUS wnioski o wypłatę zasiłku chorobowego dla wymienionej za dalszy. Organ rentowy wskazał na nieścisłości w zeznaniach ubezpieczonej i przedstawiciela płatnika w części dotyczącej zakresu wykonywanych przez ubezpieczoną obowiązków i na tej podstawie oraz uznając, że

strony nie przedstawiły żadnych dowodów na faktyczne świadczenie pracy przez ubezpieczoną, oprócz list obecności, stwierdził, że w rzeczywistości A. L. nie wykonywała obowiązków pracowniczych wynikających z zawartej umowy o pracę, czego potwierdzeniem jest także brak materialnego odzwierciedlenia wyników jej pracy. Nie bez znaczenia dla ZUS była też okoliczność, że ubezpieczona przed podjęciem pracy u płatnika składek nie była objęta obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Analiza powyższych faktów, zdaniem organu rentowego, daje podstawę do stwierdzenia, że działania płatnika i ubezpieczonej miały na celu świadome osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych pod pozorem nawiązania stosunku pracy między stronami. W ocenie ZUS, obie strony posiadały świadomość zawierania umowy w takiej sytuacji, gdy zgłoszona do ubezpieczeń społecznych w niedalekiej przyszłości skorzysta ze świadczeń z tego systemu. Niezdolność do pracy A. L. powstała po kilku miesiącach od zgłoszenia jej do ubezpieczeń jako pracownika. Ponadto, zdaniem ZUS, skoro po udaniu się ubezpieczonej na zwolnienie lekarskie od dnia 05 maja 2018 r. płatnik składek nie zatrudnił na jej miejsce żadnej innej osoby, to faktycznie nie istniała realna i racjonalna potrzeba zatrudnienia A. L. na stanowisku menagera ds. sprzedaży i usług. Zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczeń na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, w ocenie organu rentowego, miało na celu wyłącznie zapewnienie jej prawa do uzyskania świadczeń naliczonych od podstawy wskazanej w umowie o pracę.

Odwołania od ww. decyzji złożyli: A. L. i płatnik składek W. L., wnosząc o jej zmianę i orzeczenie, że podlega ona ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 01 marca 2018 r. z tytułu umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek W. L. PPHU (...) w L..

W uzasadnieniu odwołujący się podnieśli, iż zawarta przez A. L. z płatnikiem umowa o pracę nie była pozorną, że wnioskodawczyni faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze, za co była wynagradzana zgodnie z treścią umowy.

Wnioskodawczyni w złożonym odwołaniu podała również, że w chwili podpisywania umowy o pracę nie wiedziała, że jest w ciąży, a twierdzenie przez ZUS, że w sposób zmierzony chciała osiągnąć korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych jest dla niej niezrozumiałe i krzywdzące.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji, a nadto wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od ubezpieczonych kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek W. L. PPHU (...) w L. prowadzi działalność gospodarczą od 1981r.

Od początku przedmiotem tej działalności są usługi i handel.

W okresie 2016/2017 płatnik składek zakupił kilka lokali mieszkalnych i zajął się wynajmem mieszkań w L. i G. dla firm.

Na początku 2018r. płatnik składek posiadał 8 mieszkań o łącznej liczbie miejsc sypialnych 50. Firma płatnika składek zajmowała się wynajmem tych lokali i świadczyła też usługi stolarskie, produkując schody, meble i inne wyroby stolarskie.

W 2017r. firma płatnika składek osiągnęła ujemny wynik finansowy. Strata z tytułu działalności gospodarczej wynosiła 56000zł i spowodowana była poniesieniem przez płatnika składek kosztu z działalności w związku z zakupem lokali pod wynajem.

W 2018r. płatnik składek osiągnął z działalności gospodarczej dochód w wysokości 120000zł.

W dniu 01 marca 2018 r. strony podpisały umowę o pracę na czas nieokreślony od daty zawarcia umowy. Na podstawie tej umowy wnioskodawczyni miała świadczyć pracę na stanowisku nazwanym menager do spraw sprzedaży i usług , w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem w wys. 4000 zł brutto miesięcznie.

W chwili podpisywania umowy o pracę w dniu 01 marca 2018 r. ubezpieczona nie wiedziała, że jest w ciąży. O ciąży dowiedziała się podczas wizyty u lekarza 28 marca 2018r.

A. L. posiada wykształcenie średnie ogólne. Rozpoczęła studia inżynieryjne w 2017r. na kierunku architektury krajobrazu .

Przed 01 marca 2018r. wnioskodawczyni pracowała dorywczo w magazynie ,będąc zatrudniona przez agencję pracy tymczasowej . Do jej obowiązków należało kompletowanie artykułów na magazynie i przygotowanie ich do wysyłki wraz z fakturami i dokumentami przewozu . Z tego tytułu wnioskodawczyni osiągała zarobek w wysokości około 2000zł miesięcznie . Wysokość wynagrodzenia uzależniona była od ilości godzin przepracowanych w danym miesiącu . W tym czasie A. L. nie pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy . Zachorował jej ojciec i często przebywała w szpitalu .

Do zakresu obowiązków ubezpieczonej u płatnika składek na stanowisku menagera do spraw sprzedaży i usług według pisemnego zakresu obowiązków należało m.in.: tworzenie strategii sprzedaży w branży stolarskiej , monitorowania działań konkurencji , pozyskiwanie nowych klientów , kontrola zawieranych umów , weryfikacja planów sprzedaży , realizacja powierzonych planów sprzedażowych .

W okresie zatrudnienia u płatnika składek wnioskodawczyni zajmowała się przede wszystkim sprawami związanymi z wynajmem lokali . Do jej obowiązków należało zakwaterowanie , czyli nadzór nad zameldowaniem i wymeldowaniem z lokali . Lokale wynajmowane były firmom jako miejsce zakwaterowania pracowników . Wnioskodawczyni jeździła do G. i nadzorowała stan techniczny wynajmowanych lokali . To samo robiła w lokalach znajdujących się na terenie L. . W biurze zajmowała się kontaktami z klientami , pozyskiwaniem nowych firm do wynajmu lokali , przy wykorzystaniu internetowych baz danych i rozmów telefonicznych . Zajmowała się też pilnowała płatności przez firmy wynajmujące , sporządzaniem faktur sprzedaży usług. Porządkowała chronologicznie faktury z całej firmy płatnika składek i zanosila je do biura księgowego .

Po wizycie u lekarza w dniu 28 marca 2018r. wnioskodawczyni dowiedziała się , że jest w ciąży . Było to po śmierci jej ojca , ale wówczas stan ciąży pozwalał jej na wykonywanie na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązków wyżej wymienionych .

W dniu 4 maja 2018 r. A. L. stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą. Poroniła w 22 tygodniu ciąży .

Po poronieniu wnioskodawczyni otrzymała skierowanie do Poradni Psychologiczno-Psychiatrycznej , gdzie kontynuowała leczenie , do momentu wydania przez ZUS zaskarżonej decyzji . Leczenie to przerwała, gdyż nie była objęta ubezpieczeniem zdrowotnym , a nie było ją stać na kontynuowanie leczenia prywatnie.

W trakcie trwania postępowania w sprawie w lutym 2019r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o rozwiązanie z płatnikiem składek umowy o pracę . Od kwietnia 2019r. zatrudniona jest u innego pracodawcy jako sprzedawca roślin .

dowód:

- dokumenty z akt ubezpieczeniowych ZUS

- zestawienie faktur z wynajmu pokoi przez firmę płatnika składek za 2018r. k. 37- 288

- zeznania świadków : M. B. e- protokół z 17.04.2019r.k. 36v-37 00:06:53 i nast. oraz S. L. k.37 e- protokół z 17.04.2019r.;00:31:41 i nast.

-przesłuchanie przedstawiciela płatnika składek W. L. k. 291., e- protokół z 26.06.2019 r. 00:02:45 i nast.

- przesłuchanie wnioskodawczynie k. 22, e- protokół z 26.06.2019 r. 00:29:29 i nast.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 121), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są między innymi pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Osoby będące pracownikami podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu (art. 11 ust. 1 wskazanej ustawy). Osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ww. ustawy). Każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia (art. 36 ust. 1, 2 i 4 ww. ustawy systemowej).

Stosownie do art. 13 pkt 1 ww. ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy –od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Jak wynika natomiast z art. 18 ust. 1 cyt. ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z zastrzeżeniem ust. 2 (w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną). Z kolei z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy zakwestionował czynność prawną, jaką w dniu 01 marca 2018 r. dokonały strony: płatnik składek i ubezpieczona A. L., tj. umowę o pracę, zarzucając, że czynność ta dokonana została dla pozorów –po to by ubezpieczona uzyskała w sposób nieuprawniony świadczenia z ubezpieczenia chorobowego w związku z ciążą. Ze stanowiskiem powyższym –w świetle okoliczności niniejszej sprawy, jakie wyłoniły się po przeprowadzeniu przez Sąd postępowania dowodowego– nie sposób się jednak zgodzić.

W orzecznictwie wskazuje się, że zasadniczą cechą pozorności stanowi dodatkowe, nie ujawnione na zewnątrz, porozumienie wszystkich uczestników czynności, dotyczące braku zamiaru wywołania skutków prawnych. Osoby składające oświadczenie woli, w każdym wypadku pozorności, nie chcą, aby powstały te skutki prawne, które normalnie prawo z tego typu oświadczeniem łączy. Osoby te albo nie chcą wywołać w ogóle żadnych skutków prawnych, albo też chcą wywołać inne niż wynikałyby ze złożonego przez nie oświadczenia woli (por. np. wyrok SA w Krakowie z dnia 17 lutego 2015 r., I ACa 1661/14). A zatem, by można było uznać, że zawarta umowa podpisana została przez strony jedynie dla pozorów konieczne jest wykazanie, iż obie strony czynności, zarówno pracodawca, jak i pracownik, nie chcieli by dokonywana przez nich czynność prawna wywarła przewidziany przez prawo skutek. W rozpoznawanej sprawie zaś o oświadczeniach A. L. i płatnika składek W. L. powyższego powiedzieć nie można. Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszym postępowaniu tj. z dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawczynie oraz z zeznań świadka M. B. –księgowej prowadzącej sprawę firmy W. L. , z przesłuchania wnioskodawczynie i płatnika składek wynika bowiem wprost, iż zarówno płatnik składek, jak i ubezpieczona, mieli zamiar i wolę zawarcia umowy o pracę i jej realizowania. Z powyższych dowodów wynika, że zatrudnienie wnioskodawczynie nastąpiło w firmie księgowej , gdzie przyszły strony umowy i płatnik składek określił zakres obowiązków wnioskodawczynie . Płatnik składek był bowiem zainteresowany zatrudnieniem osoby na

stanowisku menagera do spraw sprzedaży i usług . Wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni na poziomie 4000 zł brutto miesięcznie zaproponował płatnik składek .

W związku z tym, że warunki pracy oraz płacowe odpowiadały wnioskodawczyni, strony zawarły umowę o pracę na czas nieokreślony.

Istotnym przy tym jest, że w tym momencie wnioskodawczyni nie wiedziała, że jest w ciąży. Wiadomość taką powzięła w 28 marca 2018 r. tj. w pierwszym miesiącu zatrudnienia. Okoliczność ta jednak nie przekreśla możliwości uznania nawiązanego stosunku pracy za rzeczywisty. O istnieniu stosunku pracy pomiędzy stronami przesądza bowiem nie tylko świadome i zgodne wyrażenie woli na zawarcie umowy, ale także faktyczne realizowanie obowiązków pracownika i pracodawcy. A te w niniejszej sprawie – w ocenie Sądu – rzeczywiście były realizowane. Potwierdzają to nie tylko dowody z przesłuchania stron, ale także dowód z zeznań świadka –osoby postronnej, niemającej żadnego interesu w tym, by zeznawać na korzyść którejkolwiek ze stron procesu. Z dowodów powyższych wynika, iż ubezpieczona faktycznie realizowała obowiązki menagera do spraw sprzedaży i usług. Niezależnie jednak od nazwy nadanej temu stanowisku stwierdzić należy, iż de facto obowiązki te w każdym przypadku sprowadzały się do czynności biurowych i kontaktów z kontrahentami, czyli czynnościach opisanych w ustaleniach faktycznych niniejszego uzasadnienia . W ocenie Sądu, na przeszkodzie w uznaniu faktycznego realizowania obowiązków pracowniczych przez ubezpieczoną nie stoi fakt, że wcześniej nie pracowała ona na stanowisku menagera do spraw sprzedaży i usług . Czynności bowiem, które powierzył jej płatnik, nie były czynnościami wymagającymi jakichś szczególnych kwalifikacji czy doświadczenia zawodowego. Były to w miarę proste czynności, które bez wątpienia mogła wykonywać osoba ze średnim wykształceniem, a takie ubezpieczona miała.

Przeszkody w uznaniu, że A. L. realizowała powierzone jej obowiązki pracownicze nie stanowi również okoliczność, że nie został żaden materialny ślad po jej pracy. W momencie, gdy nie była ona upoważniona przez płatnika składek do podpisywania w imieniu firmy jakichkolwiek dokumentów, trudno oczekiwać, aby po jej pracy pozostały jakieś materialne ślady. Dla Sądu istotne znaczenie ma w tym wypadku zeznania bezstronnego świadka księgowej, która potwierdziła kontakty z ubezpieczoną jako pracownikiem płatnika składek .

Okoliczności powyższe, w ocenie Sądu, wskazują, że w rozpoznawanej sprawie nie doszło do złożenia pozornych oświadczeń woli, lecz strony umowy świadomie wyraziły wolę nawiązania stosunku pracy, a po jego nawiązaniu obowiązki pracownika i pracodawcy faktycznie realizowały. O pozorności umowy o pracę z pewnością nie może przy tym świadczyć określona przez strony w umowie wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni –na poziomie 4000 zł brutto.

Organ rentowy w toku postępowania- mimo ciężaru dowodu z art. 6 k.c.- nie przedstawił żadnych dowodów na podstawie których można byłoby uznać , że sytuacja płatnika składek nie pozwalała mu na zatrudnienie pracownika na stanowisku menagera do spraw sprzedaży i usług za wynagrodzeniem 4000zł .

Z kolei z materiału dowodowego sprawy wynika , że po zatrudnieniu wnioskodawczyni sytuacja finansowa firmy płatnika składek poprawiła się , a w szczególności w zakresie ściągalności zaległych należności za wynajmowane lokale , czym zajmowała się wnioskodawczyni oraz w zakresie pozyskiwania nowych zleceń na usługi wynajmu .

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, stanowisko organu rentowego uznać należało za błędne, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji, na podstawie art.

477¹⁴ § 2 k.p.c.